

From: 5.1.2.e <j.5.1.2.e@fnv.nl>
Date: Thursday, March 26, 2026, 3:22 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Paul Rosenmöller <paul.rosenmoller@eerstekamer.nl>
"ilona.lagas@eerstekamer.nl" <ilona.lagas@eerstekamer.nl>
"tanja.klip-martin@eerstekamer.nl" <tanja.klip-martin@eerstekamer.nl>
"paul.vanmeenen@eerstekamer.nl" <paul.vanmeenen@eerstekamer.nl>
Theo Bovens <theo.bovens@eerstekamer.nl>
"Alexander.vanHattem@eerstekamer.nl" <Alexander.vanHattem@eerstekamer.nl>
"rik.janssen@eerstekamer.nl" <rik.janssen@eerstekamer.nl>
Tineke Huizinga-Heringa <tineke.huizinga@eerstekamer.nl>
"johan.dessing@eerstekamer.nl" <johan.dessing@eerstekamer.nl>
"peter.nicolai@eerstekamer.nl" <peter.nicolai@eerstekamer.nl>
"karin.vanbijsterveld@eerstekamer.nl" <karin.vanbijsterveld@eerstekamer.nl>
Gaby Perin-Gopie <gaby.perin-gopie@eerstekamer.nl>
"peter.schalk@eerstekamer.nl" <peter.schalk@eerstekamer.nl>
martin van rooijen <martin.vanrooijen@eerstekamer.nl>
"auke.vandergoot@eerstekamer.nl" <auke.vandergoot@eerstekamer.nl>
"ingrid.visseren@eerstekamer.nl" <ingrid.visseren@eerstekamer.nl>
"toine.beukering@eerstekamer.nl" <toine.beukering@eerstekamer.nl>
"pim.walenkamp@eerstekamer.nl" <pim.walenkamp@eerstekamer.nl>
"cees.vandesanden@eerstekamer.nl" <cees.vandesanden@eerstekamer.nl>
Subject: Brief FNV t.b.v. debat over de regeringsverklaring op 7 april 2026

Attachments:

26-032 Brief FNV Eerste Kamer debat regeringsverklaring d.d. 7 april 2026.pdf

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van 5.1.2.e @fnv.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte fractievoorzitters in de Eerste Kamer,

Hierbij ontvangt u de brief van FNV ten behoeve van uw debat op 7 april aanstaande. Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze brief in een gesprek nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
POLITIEK ADVISEUR

Hertogswetering 159, 3543 AS Utrecht | Postbus 9208, 3506 GE Utrecht
T 088 368 1834 | M 5.1.2.e

Aanwezig: ma | di | wo | do

Eerste Kamer t.a.v. de fractievoorzitters

cc: de minister-president, de heer drs. R.A.A. Jetten
de minister van Financiën, de heer E. Heinen
de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer dr. J.A. Vijlbrief

Per email verzonden

Datum

26 maart 2026

Ons kenmerk

26-032/DK/ 5.1.2.e /tvm

Betreft/ Onderwerp

Debat over de regeringsverklaring

Email contactpersoon

5.1.2.e @fnv.nl

Bijlage(n)

-

Geachte senatoren,

Op 7 april zal de Eerste Kamer debatteren over de regeringsverklaring van het kabinet Jetten. Op 2 maart maakten we als gezamenlijke vakbonden FNV, CNV en VCP bekend dat we genooddaakt zijn het overleg met het kabinet over de maatregelen in het regeerakkoord op te schorten. De keuzes van het kabinet maken dat wij deze beslissing moeten nemen. We zijn onaangenaam verrast over de veelheid aan maatregelen in het regeerakkoord die werkende en niet-werkende mensen keihard raken. De rekening wordt eenzijdig neergelegd bij mensen die werken, uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden. De sterkste schouders worden ontzien. Het kabinet zegt de samenwerking te willen zoeken met de sociale partners, maar in datzelfde regeerakkoord worden zowel het Pensioenakkoord als het Arbeidsmarktpakket onderuitgehaald. De aangenomen motie Stoffer/Markuszower houdt vast aan de 1-op-1 koppeling tussen levensverwachting en pensioenleeftijd en breekt daarmee eveneens op een kernpunt met het Pensioenakkoord.

Het kabinet investeert in defensie, wil Nederland van het stikstofslot halen en de woningbouw stimuleren, vergroot de klimaatambities weer wat en draait eerdere bezuinigingen op onder andere onderwijs en de publieke omroepen deels terug. Het is positief dat het ingezette beleid voor kinderopvang wordt voortgezet. Voor het overige moeten we constateren dat D66, CDA en VVD de noodzaak tot investeren misbruiken voor een onversneden rechtse sociaaleconomische agenda. Het lijkt wel of niets is geleerd van het recente verleden. Inflatie, Corona en de kredietcrisis lieten zien hoe kwetsbaar mensen zijn geworden door onzeker werk, afbraak van de sociale zekerheid en een overheid die te veel verantwoordelijkheden op de markt en het individu heeft afgeschoven. De huidige oorlog in het Midden-Oosten gaat niet anders uitpakken. Eerder ingezet beleid om de kwetsbaarheid te verkleinen, wordt echter afgekapt. De lasten worden vooral afgewenteld op de zwaksten door bezuinigingen op zorg en sociale zekerheid, door de AOW-leeftijd sneller te willen verhogen en door onevenredige lastenverhogingen voor mensen

met lage en middeninkomens. Tegen alle adviezen in worden de lasten op arbeid verhoogd. Vermogen en bedrijfswinsten worden opzichtig ontzien. De zwakste schouders dragen de zwaarste lasten; de onzekerheid wordt vergroot.

De FNV bereidt momenteel acties voor met de achterban. Het coalitieakkoord is daar als een mokerslag aangekomen. In korte tijd vulden bijna 65.000 mensen een online enquête in. De voorgestelde maatregelen rond sociale zekerheid en zorg worden nagenoeg unaniem als (zeer) negatief beoordeeld. Tachtig procent van de respondenten heeft geen vertrouwen in deze aanstaande coalitie.

Wat de FNV betreft heeft het kabinet een valse start gemaakt. Het volstaat niet om hier en daar wat te sleutelen aan het coalitieakkoord. De FNV kan pas inhoudelijk in gesprek gaan als eerdere afspraken met de polder worden gerespecteerd, de lasten eerlijker worden verdeeld en het beleid ten aanzien van de sociale zekerheid niet bij voorbaat wordt gegijzeld met het afbreken van rechten en miljardenbezuinigingen.

AOW en pensioen

Het nieuwe kabinet zegt het pensioenakkoord te willen naleven, maar trekt tevens één van de pijlers onder het akkoord vandaan. Het pensioenakkoord erkent dat de stijgende levensverwachting het noodzakelijk maakt dat de AOW-leeftijd hoger wordt. Het akkoord erkent ook dat niet alle extra levensjaren gezonde levensjaren zijn en dat een te snelle stijging van de pensioenleeftijd zeer onrechtvaardig is voor mensen met lagere inkomens. Het verschil in (gezonde) levensverwachting tussen de laagste inkomensgroepen en de hogere inkomensgroepen is aanzienlijk. De ingrepen in de sociale zekerheid en de zorg gaan dat probleem nog vergroten. Mensen met een lager inkomen beginnen bovendien vaak eerder met werken en zijn minder goed in staat op eigen kosten eerder te stoppen met werken. Om die redenen regelt het pensioenakkoord dat een jaar hogere levensverwachting zich vertaalt in een stijging van de AOW-leeftijd met acht maanden. Voor mensen met zwaar werk biedt deze afspraak nog onvoldoende soelaas. Nog maar een jaar geleden is een aanvullende zwaarwerkregeling afgesproken. Het voorstel om de AOW-leeftijd weer één op één te koppelen aan een stijging van de levensverwachting doet dit alles teniet.

Nederland heeft een van de beste pensioenstelsels ter wereld. Een pensioenstelsel gedijt het beste met duidelijkheid op de lange termijn en daarover zijn nog maar kortgeleden heldere afspraken gemaakt. Toch vindt de politiek het nodig aan het stelsel te blijven sleutelen. Het bevroren van de aftoppingsgrens is daar ook een voorbeeld van. De FNV gaat ervan uit dat de politiek zich aan het pensioenakkoord zal houden. We zien geen reden nogmaals over de AOW-leeftijd en het pensioenstelsel in gesprek te gaan.

Onzekerheid op de arbeidsmarkt

Ook de afspraken uit het arbeidsmarktpakket worden geschonden. De afgelopen jaren is in goed overleg tussen sociale partners en meerdere kabinetten het arbeidsmarktpakket uitgewerkt. Het pakket is gebaseerd op het SER-middellangetermijnadvies (mlt-advies) van 2021 en wil het misbruik van flexcontracten en schijnzelfstandigheid terugdringen, gecombineerd met het aantrekkelijker maken van de arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd voor werkgevers. De

bedoeling is de arbeidsmarkt op orde te brengen en van daaruit verder te werken aan verbetering van re-integratie en scholing en uiteindelijk een betere sociale zekerheid.

Het coalitieakkoord spreekt over het 'afronden' van het arbeidsmarktpakket. Met het voornemen de 'Zelfstandigenwet' uit te werken wordt het pakket feitelijk verlaten. Het heeft weinig zin het misbruik van tijdelijke-, uitzend- en oproepcontracten terug te dringen als de deur naar misbruik van (schijn)zelfstandigheid met de Zelfstandigenwet wagenwijd wordt opengezet. Ook de fraaie woorden over het bestrijden van uitbuiting van arbeidsmigranten klinken dan hol. We zien dat alleen al het voornemen om de mogelijkheden tot misbruik van onzeker werk wettelijk terug te dringen leiden tot gewenste aanpassingen van bedrijven en werkenden. De FNV roept de politiek op dat proces niet te doorkruisen en het arbeidsmarktpakket als afgesproken door te voeren.

Sociale zekerheid

Het kabinet wil miljarden bezuinigen op de sociale zekerheid. Het stelsel moet vooral meer activerend worden, waarbij de doelstelling van inkomenszekerheid voor mensen uit het oog wordt verloren. Het resultaat zal een stelsel zijn dat vooral gaat werken voor mensen die de minste hulp nodig hebben. Voor de meeste werknemers betekent het bij werkloosheid en vaak ook arbeidsongeschiktheid een forse val in inkomen. Zelfs mensen die een uitkering hebben zullen alsnog worden gekort. De kansen op werk voor mensen met beperkte opleiding, een medisch probleem of gewoon een wat hogere leeftijd zijn ook op een krappe arbeidsmarkt klein. Des te opvallender dat het kabinet nog 100-miljoen wil bezuinigen op re-integratie.

Bij de WW wordt de uitkering de eerste twee maanden iets hoger, maar de maximale duur wordt verkort naar een jaar, de opbouw van rechten wordt vertraagd en de maximale uitkeringen worden verlaagd door daling van max dagloon met 20 procent. Het vrijwel afschaffen van de transitievergoeding hoort feitelijk ook in het rijtje. Het kan een doorsnee werknemer bij elkaar tienduizenden euro's kosten.

De zogenaamde hardheden in de WIA worden niet aangepakt. In plaats daarvan worden bezuinigingen aangekondigd. De maatregelen in de WW werken door in de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Ook in de WIA wordt de maximale duur van de loongerelateerde uitkering korter, verloopt de opbouw trager en gaat de maximale uitkering omlaag. Gedeeltelijk arbeidsongeschikten zullen veel sneller te maken krijgen met een vervolgutkering die ver onder het sociaal minimum kan liggen. De IVA wordt afgeschaft. De maatregelen zullen naast een fors inkomensverlies veel zorgen en stress veroorzaken bij zieke werknemers.

De maximale uitkeringen worden met 20% verlaagd en uit de CPB-doorrekening blijkt dat dit ook geldt voor bestaande gevallen. De FNV vindt dit ongekend en onverantwoord. Mensen die geen mogelijkheden hebben om iets te veranderen aan hun persoonlijke situatie worden zo heel hard geraakt in hun bestaanszekerheid. De FNV vraagt zich dan ook af of dit juridisch gezien wel mag. In de Tweede Kamer is onrust ontstaan over de negatieve gevolgen van de verlaging van het dagloon voor de verlofregelingen en vraagt om een oplossing. De FNV snapt die zorgen heel goed, maar waarschuwt voor chaos in de uitvoering wanneer we afstappen van het uniforme dagloon. Daarnaast leidt de verlaging van het maximum dagloon ook tot lagere premie-inkomsten, omdat

de AOF-premie gebaseerd is op dit maximum. Om dit gat in de begroting op te vangen, zullen de werkgeverspremies hoger worden terwijl de verzekering minder waard wordt. Duidelijk is dat door coalitiepartijen niet goed doordacht is wat de gevolgen zijn van hun bezuinigingsmaatregelen. De FNV wil dan ook dat het hele plan wordt ingetrokken.

Zorg

In de langdurige zorg moet 1,9 miljard worden bezuinigd. Het schrappen van de huishoudelijke zorg en de invoering van een eigen bijdrage voor wijkverpleging gaan banen kosten en staan haaks op de ambitie om ouderen en mensen met een ernstige beperking langer thuis te laten wonen. Het verhogen van het eigen risico jaagt mensen met gezondheidsproblemen verder op kosten en zal vooral mensen met een lager inkomen er vaker toe brengen af te zien van noodzakelijke medische zorg.

De ingrepen in de langdurige zorg gaan in het bijzonder vrouwen raken. Vrouwen zijn oververtegenwoordigd als cliënt. Ontslagen gaan vallen in beroepen waar veel vrouwen werken. De SER heeft nog maar zeer onlangs geadviseerd werkende mantelzorgers te ontlasten met twee maanden betaald mantelzorgverlof. Met als uitdrukkelijke voorwaarde dat mantelzorg niet in de plaats moet komen van professionele zorg. Dat is het paard achter de wagen spannen, opnieuw vooral ten koste van vrouwen. Toch is vervanging van professionele zorg door mantelzorg precies wat het kabinet beoogt.

Het coalitieakkoord wijdt mooie woorden aan preventie. Ook hier worden weinig middelen beschikbaar gesteld. Bovendien weten we dat stress als gevolg van bestaansonzekerheid grote negatieve gevolgen heeft voor de gezondheid. Het afbraakbeleid van het kabinet en de weigering om het minimumloon verder te verhogen staan haaks op de preventieve ambities van het kabinet.

Overheidspersoneel

Het kabinet Schoof heeft voor 2026 eenzijdig de nullijn voor overheidspersoneel afgekondigd en het nieuwe kabinet houdt daaraan vast. Kennelijk is de politiek in de rol van werkgever van mening dat het eigen personeel wel wat koopkracht kan inleveren. Deze loonroof heeft forse nadelige gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden en werkt door tijdens de gehele loopbaan. Ook verslechtert het de aantrekkelijkheid van werken in de publieke sector. Het verschil met de marktsectoren wordt groter en dat laat zich het meest voelen in de uitvoering door onder andere: politie, inspecties of het UWV. Een dergelijk dictaat is in strijd met het beginsel van vrije onderhandelingen. Momenteel voeren de vakbonden actie voor een fatsoenlijke loonsverhoging. We gaan ervan uit dat de Kamer het beginsel van vrije onderhandelingen zal respecteren.

Het vorige kabinet besloot verder tot een efficiencykorting van 1,5 miljard en het nieuwe kabinet doet daar nog 1,4 miljard bovenop. Het zal de werkdruk verhogen en de problemen bij uitvoeringsinstellingen verder vergroten. De 100 miljoen euro voor de Dienst Justitiële Inrichtingen is positief, maar gaat de problemen niet structureel oplossen.

De cao

Het is goed dat het coalitieakkoord de cao als een belangrijke pijler onder arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden benoemt. Het kabinet wil het recente advies van de Stichting van de Arbeid over de cao als uitgangspunt nemen. Dat advies laat zien dat sociale partners altijd bereid zijn over de toekomst van de cao na te denken en het beleid te actualiseren. De FNV hecht eraan

te benadrukken dat de cao op het terrein van sociale partners ligt en dat het draagvlak groot is. Het frame dat het systeem knelt voor innovatieve bedrijven is onjuist. Dit beeld is gebaseerd op enkele incidenten, waarbij bedrijven het argument van innovatie misbruiken om te concurreren op arbeidsvoorwaarden. Ook het kabinet onderschrijft het kerndoel van de cao: concurrentie op arbeidsvoorwaarden over de rug van werknemers voorkomen.

Lastenverdeling

De lastenverdeling is het toonbeeld van onrechtvaardig en onverstandig beleid. Niet alleen de 'vrijheidsbijdrage' maar ook de verdere fiscale lastenverzwaringen lopen langs de lijnen van verhoging van de inkomstenbelasting en de aof-premie. De manier waarop de inkomstenbelasting wordt verhoogd – niet geheel toepassen van de tabelcorrectiefactor – veroorzaakt dat mensen met een laag en middeninkomen het meest worden aangeslagen. Verhoging van de aof-premie betekent verhoging van de lasten op arbeid en zal uiteindelijk ook neerslaan bij werknemers. Van een daadwerkelijke bijdrage van werkgevers en vermogenden is geen sprake. Dat is een politieke keuze van het kabinet geweest. Niet de sterkste schouders, maar wel de zorg en de sociale zekerheid van mensen aantasten. De FNV pleit ervoor om de lasten eerlijker te verdelen. Door meer te vragen van bedrijven met grote winsten en van mensen met grote vermogens, kunnen we de rekening neerleggen waar deze het minste pijn doet.

Tot slot

De richting die het kabinet wil inslaan staat niet op zichzelf. De Europese Unie dreigt te koers te verlaten waarbij Europa ook sociaal en groen moet zijn. De Europese Omnibus-wetgeving ademt de sfeer van mensen in dienst van de economie in plaats van de economie in dienst van mensen. In 13 dereguleringspakketten staan de bescherming voor gezond en veilig werk, goede arbeidsvoorwaarden of arbeidstijden onder druk. In het coalitieakkoord staat dat het kabinet de Omnibus-pakketten wil omarmen.

Wat de FNV betreft maakt het kabinet een valse start. Het volstaat niet om hier en daar wat te sleutelen aan het coalitieakkoord. De FNV kan pas inhoudelijk in gesprek gaan als eerdere afspraken met de polder worden gerespecteerd, de lasten eerlijker worden verdeeld en het beleid ten aanzien van de sociale zekerheid niet bij voorbaat wordt gegijzeld met het afbreken van rechten en miljardenbezuinigingen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Dick Koerselman
Interim-voorzitter FNV